

'אל תירא'. מדוע!?

בזמן מלחמת ההתשה,
נשא שר הביטחון נאום, בו עורר את מפקדי צה"ל לא לפחד,
וציטט פסוקים מהתורה - "אל תירא".
הרבי התייחס לנאום, והעיר: התורה אכן אומרת "לא תירא מהם"
אך גם מסבירה מדוע...

[חוברת למרצה](#)

תובנות לחיים

טעימה מתורתו של הרבי

פרשת שופטים

THE
SHLUCHIM
OFFICE

לתרומות והקדשות צרו קשר info@jewishinsights.org
להורדת מערכי שיעור נוספים בקרו באתר www.JewishInsights.org/he

Published and Copyright 2024 by
Shluchim Office International
816 Eastern Parkway, Brooklyn,
NY 11213
718.221.0500
5784 - 2024

עימוד | מוסי וולוסוב
אתר אינטרנט | יובל כץ וישראל יסוצקי
אדמיניסטרציה | לוי שמטוב

ועדה מייעצת
הרב אשר דערן - קייפ-טאון, דרום אפריקה
הרב מנדי גרליצקי - תל אביב, ישראל
הרב לוי גרינברג - אלפסו, טקסס
הרב דוד גולדברג - סאו פאולו, ברזיל
הרב לוי שייקביץ - כפר חב"ד, ישראל
הרב מנדי גרינברג - טווינסבורג, אוהיו
הרב שמואל פרידמן - ב.ב. בלנקה, ארגנטינה
הרב יוסף יצחק בלוי - כינרת, ישראל
הרב חיים דרוקמן - לוצרן, שוויץ

ספרדית
תרגום ועריכה | הרב רפי טוויל

צרפתית
תרגום ועריכה | הרב יאיר אלבז
הגהה | ש. אלבז
עימוד | לוי אלבז

פורטוגזית
תרגום | מר יצחק דיין
עריכה | הרב ישעי' דיין
עימוד | מייק קטן

רוסית
תרגום ועריכה | הרב אלכסנדר גרישין
עימוד | ת. וולף

משרד השלוחים
יו"ר | הרב גדליה שמטוב
פיתוח | הרב מנדי שמטוב

עורכים
הרב אברהם גרינברג
הרב זושא גרינברג
משתתף בעריכה | הרב שלום בער חזן

עברית
עריכה לשונית | הרב לוי שייקביץ
הגהה | הרב מנחם וילהלם

אנגלית
תרגום ועריכה | הרב מענדל סופער
הגהה | הרב מענדל לברטוב

נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זזוגתו רבקה הי"ד הולצברג
שלוחי הרבי במומבאי, הודו

5. א. אל פחד!.....

"כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, לא תירא מהם". מפרש רש"י, שבעיני ה' כל הסוסים של האויב "חשובים כולם כסוס אחד" ולכן אין ממה לפחד (מקור 1). שואל הרבי: מה זה משנה ליהודי שבעיני ה' זה סוס אחד, הרי הוא בעיניו רואה עם רב, ואיך לא יפחד?

ההסבר: היהודי לא הולך לבד למלחמה, אלא בכוחו של הקב"ה ש"העלה" את היהודים ממצרים, והגביה אותם שיהיו למעלה מחשבון. וכיון שבעיני ה' כל האויב נראה כסוס אחד, זה פועל שגם בעיני היהודי הם רק סוס אחד, ולכן אין ממה לפחד.

(באותם ימים (תשכ"ט), במהלך מלחמת ההתשה - נשא שר הביטחון דאז נאום, בו הוא הפיח אמונה ואומץ במפקדי צה"ל. הוא ציטט את דברי ה' "אל תירא אברם" ו"אל תירא עבדי יעקב").

בשיחה, התייחס הרבי לנאום, ושאל: נכון שאל לנו לפחד, אך השאלה היא - מדוע לא לפחד? הרי זהו "עם רב ממך"?! ועל זה, אמר הרבי, לא ענה שר הביטחון. היה עליו להמשיך לומר את החלק השני של הפסוק, שבו מופיע ההסבר מדוע לא לפחד - משום ש"ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים". אין הסבר אחר.

(סרטונים של רחבעם זאבי - "גנדי" ואריאל שרון בחלוקת דולרים, בהם הרבי מבהיר להם, שהביטחון של ארץ ישראל, קשור עם המצב הרוחני של תושבי הארץ).

7. ב. בזכות שמע ישראל.....

כאשר מתקרבים אל החזית, יכולה להתעורר אצל החייל מחשבה שאולי אין הוא ראוי שה' יהיה עמו, ולכן פוחד שהוא לא ינצח.

על כך מרמזת התורה בפסוק "ונגש הכהן... ואמר אליהם שמע ישראל" (מקור 2). מדוע פותח הכהן במילים "שמע ישראל"? מפרש רש"י, שהכוונה היא, ש"אפילו אם אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם". נקודה זו של שמע ישראל - אומר הרבי, עומדת בשלימות אצל כל יהודי. וכיון שלחייל יש את הזכות של "שמע ישראל" - ה' הולך עימו לקרב, ולכן אל לו לפחד.

הרבי הקודם מספר על רגע מרטיט במהלך מלחמת העולם השנייה: הוא ואחרים נאלצו לחפש מקלט מפני הפצצות כבדות שהחריבו את העיר. בזמן ההפצצות, קבוצה מגוונת של יהודים התאספה במקלט, וכאשר פצצה נפלה בקרבת מקום, כולם זעקו יחד "שמע ישראל". חוויה זו הותירה על הרבי הקודם רושם עמוק, בה ראה ביטוי לאמונה העמוקה המושרשת בלב היהודי, ללא קשר לרקע או להשקפת עולם (מקור 3).

(שני סיפורים: 1. זוג שניצל מהתקפת הטרור בפסטיבל נובה, והגבר מצא טבעת עם הכיתוב "שמע ישראל" שחזק אותו מאד. 2. יוני מקיבוץ ניר עוז, שאשתו ובנותיו נחטפו לעזה, שנאם בפרלמנט האירופי וסיים בקריאת "שמע ישראל").

8.....ג. הסגולה בהנחת תפילין

זה מתקשר גם למבצע תפילין: ה"כלי יקר" מסביר, שהסגולה של קריאת שמע, קשורה לתפילין של ראש שאותם מניחים בזמן קריאת שמע, שעליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

יהודי צריך להיות גאה בזהותו היהודית ובקשר שלו עם ה'. רגש הגאווה היהודית, והנהגה באופן של "לא תירא", ימנעו מלחמה ויביאו שלום בארץ.

פתיחה

כבר חודשים ארוכים שעם ישראל עומד במלחמה נגד אויב רצחני, וחיילי ישראל מוסרים את נפשם במלחמה ומגנים על העם היושב בציון.

החיילים שרים "אל תירא ישראל", ויהודים שרים בכל העולם "והעיקר לא לפחד כלל". אך נשאלת השאלה: מדוע לא לפחד? הרי המצב לכאורה חמור מאד...

בשיעור הנוכחי נלמד את ההסבר הלוגי היחידי לאמירה 'אל פחד'.

השיעור לפרשת שופטים

משיחת שבת פרשת שופטים ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה

תורת מנחם-התוועדות חלק נ"ז, עמוד 321

א. אל פחד!

פרשת שופטים היא הפרשה החמישית בספר דברים, והיא עוסקת במצוות ובדינים שונים.

כמה מהדינים מתייחסים להנהגות היציאה למלחמה:

אין לחשוש לצאת למלחמה על האויבים, שכן בורא העולם עומד ונלחם לצד בניו.

לפני היציאה למלחמה על הכהן לחזק את לב העם שלא יפחדו במערכה.

לאחר מכן, יצווה הכהן על אלו שלאחרונה אירסו אישה; בנו בית; נטעו כרם; או מפחדים מהקרב הצפוי – לשוב לביתם ולא להצטרף ללחימה.

מקור 1 ספר דברים, פרק כ', פסוק א'

לחמידי עמ' 3
כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ, וְרָאִיתָ סוֹס וָרֶכֶב, עִם רֵב מִמֶּךָ, לֹא תִירָא מֵהֶם, כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ, הַמַּעֲלֶךְ מֵאֲרֶץ מִצְרָיִם.

רש"י

סוֹס וָרֶכֶב. בְּעֵינַי בְּלִים כְּסוֹס אֶחָד. וְכֵן הוּא אוֹמֵר וְהִפִּיתָ אֶת מִדְּיָן כְּאִישׁ אֶחָד, וְכֵן הוּא אוֹמֵר כִּי בָא סוֹס פְּרָעָה:

עִם רֵב מִמֶּךָ. בְּעֵינֶיךָ הוּא רֵב, אֲבָל בְּעֵינַי אֵינוֹ רֵב:

<< הרבי

בעיניי הם כמו סוס אחד

לחמידי עמ' 3
מהפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך" לומדים הוראה, שלמרות ש"וראית סוס ורכב עם רב ממך" - אומרת התורה "לא תירא מהם"! משום שכפי שרש"י מפרש, "בעיני חשובים כולם כסוס אחד". העובדה שאתה רואה "עם רב" זה רק "ממך" - בגללך - רק בגלל שאתה מחשיב אותם והופך אותם למציאות, על ידי זה הם נהיים "עם רב", אך באמת - בעיני, הם לא יותר מסוס אחד ורכב אחד בלשון יחיד.

לחמידי עמ' 3
אך עדיין שואל הבן חמש למקרא: בפסוק נאמר "וראית", היינו, שלא מדובר כאן אודות ראייתו של הקב"ה - "בעיני", אלא אודות ראייתו של יהודי - "בעיניך", ואם כן, מה מועילה העובדה שבעיני הקב"ה זה "אינו רב", בה בשעה שתורת אמת עצמה אומרת שבעיני היהודי "הוא רב", והרי לא מדובר אודות "עיוור" ... ואם כן, איך יתכן שהיהודי לא ירא מהם?!

יהודי הולך בכוחו של ה'

ועל כרחך צריך לומר, שכיון ש"בעיני אינו רב", אלא "חשובים כולם כסוס אחד", נעשה כך גם בעיני היהודי - שגם הוא רואה כפי האמת שהם כסוס אחד, ולכן "לא תירא מהם".

לתלמיד
עמ' 3

וההסברה בזה - כהמשך הכתוב - שזהו מצד "כי ה' אלוקיך עמך". מכיון שהקב"ה הולך עמך, ובעיניו זה סוס אחד ורכב אחד, אין לך מה לפחד, משום שאינך הולך בכח עצמך, אלא בכחו של הקב"ה.

ועל זה ממשיך הכתוב: "כי ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים" - שהעלה ורומם אותך גבוה יותר מעל מצרים. כי לא נאמר כאן "המוציאך" אלא "המעלך". הפירוש של "המוציאך" הוא - שהוא הוציא אותך ממצרים, אך גם לאחרי זה אתה נשאר עדיין באותו שטח, באותה דרגה ובאותו מעמד ומצב. הפירוש של "המעלך", לעומת זאת, שהוא הגביה אותך למעלה לגמרי מכללות הענין של מצרים, כך, שלא שייך כל חשבון, ולכן, אפילו שמצד החשבון הרי זה "עם רב ממך", בכל זאת אומרים "לא תירא מהם", כיון שלאמיתו של דבר אינם אלא כסוס אחד.

לתלמיד
עמ' 4

אמנם אין הכוונה שכיון ש"חשובים כולם כסוס אחד" אין צורך להילחם איתם; בוודאי יש צורך לצאת למלחמה, וליטול כלי נשק גשמיים כו', וכן לשלוח מרגלים שמסכנים את עצמם ועושים כל מיני תחבולות כדי לברר מה שנעשה במחנה של השונא, כלי המלחמה שלו וכו', אבל צריך לדעת שהעיקר הוא ש"ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים" ולכן ננצח! משום שלגבי אלוקיך זה סוס אחד ורכב אחד, ולכן זה כך גם לגביכם.

ולכן - "לא תירא מהם", ובמילא יהיה - "להושיע אתכם". וכמובן גם בשכל הפשוט, שניצחון המלחמה יכול להתרחש רק כאשר "לא תירא מהם" - שלא מפחדים מהאויב, משום שאם מפחדים מהאויב זה מפריע לכללות המלחמה.

נאום קטוע

זמן קצר לאחר הניצחון המזהיר של ישראל על צבאות ערב במלחמת ששת הימים, פרצה מלחמת ההתשה. זאת היתה מלחמה שנמשכה יותר משלוש שנים, במהלכה התישו הצדדים זה את זה במהלומות הדדיות ובפעולות נקודתיות.

הצבא המצרי ביצע הפגזות חוזרות ונשנות של המוצבים הישראליים לאורך תעלת סואץ, וכן ערך פשיטות קומנדו מצריות בעומק סיני. צבא ירדן הפגיז את הקיבוצים והמושבים באזור בית שאן ועמק הירדן באופן קבוע. אותם יישובים נדרשו לחיות במשך כל תקופת המלחמה קְהָאֶפְלָה (כיבוי מוחלט של התאורה בתוך הבתים וברחבי היישובים) במשך כל שעות החשכה, על מנת להימנע מפגיעות ההפגזה הירדנית. במהלך חודשי הלחימה הארוכים נהרגו 968 ישראלים ונפצעו 3,730.

על אף שהלחימה התנהלה הרחק מהעורף הישראלי, השפיעו קורבנותיה על מורל הציבור בישראל ועל רוח העם היושב בציון.

בנאום מכוון שנשא שר הביטחון דאז, משה דיין, באירוע צבאי חשוב, בפני בוגרי המכללה לביטחון לאומי, הוא התייחס למצב וניסה להפיח בהם אמונה ורוח קרב.

הוא סיפר להם, שהוא השתתף בוועידה של יהודים מארה"ב, ושם שאלו אותו "אדוני שר הביטחון - וואס וועט זיין דער סוף?" מה יהיה הסוף?! לאיפה כל זה הולך?

כדי לענות על כך, פנה משה דיין אל המקורות, וציטט את דברי ה' לאבות הקדושים "אל תירא אברם" ו"אל תירא עבדי יעקב". הוא הסביר שגם האבות עמדו בפני מצבים מאתגרים, אך המפתח להצלחה הוא "אל תירא". משה דיין עודד את הבוגרים "אל תהיה יראן, אל תהיה פחדן. אל יתקוף אותך הפחד, עבדי יעקב, יען כי נכונה לך מערכה כבדה וממושכת". את נאומו חתם בדברי יהושע המפורסמים "שמש בגבעון דום וירח בעמק איילון" – "אל תראו ואל תחתו, חזקו ואמצו!"

בשיחה זו הרבי התייחס לנאום זה. כרגיל, הרבי לא הזכיר שמות, אך האנשים שהכירו את הרקע הבינו היטב למה מכוונים הדברים.

וזהו גם מענה על דבריו של פלוני שדיבר בארץ ישראל לפני ימים אחדים, ואמר, שהתנאי הראשון ביציאה למלחמה הוא: "לא תירא מהם", והוסיף להביא ראיות לדבר מכמה פסוקים בתורה.

לתלמיד
עמ' 4

אך מדוע לא לפחד? הרי זהו "עם רב ממך"?! על זה הוא לא ענה.

מדוע לא המשיך לומר גם את החלק השני של הפסוק? הרי שם מופיע הטעם וההסברה מדוע אין ממה לפחד, משום ש"ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים"! כתוב בפירוש שאין מה לפחד משום שהקב"ה הולך אתכם!

אין הסברה אחרת מדוע לא לפחד; ההסברה היחידה על פי שכל היא - "כי ה' אלוקיך עמך"!

האמונה היא ההסבר הריאליסטי היחיד

ולא כמו אלו שטוענים שבנוגע לתורה ומצוות יש צורך בענין של אמונה, ואילו הדרך שאינה קשורה עם תורה ומצוות היא ענין של שכל - כי האמת היא בדיוק להיפך:

לתלמיד
עמ' 4

דרך התורה והמצוות היא ענין שבשכל, שכן, לולי ענין התורה והמצוות, הנה כאשר מסתכלים מסביב ורואים שישנו "עם רב ממך", צריך להתיירא, ואין הסברה בשכל מדוע "לא תירא מהם";

רק כאשר מסתכלים מצד דרך התורה והמצוות, אזי ישנה ההסברה בשכל - ש"ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים", ובלשון הכתובים שלפני זה: "הנסה אלוקים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסות באותות ובמופתים ובמלחמה וגו'", כפי שראו זאת ביציאת מצרים, וכפי שראינו גם לפני שנתיים (במלחמת ששת הימים - הערת המו"ל) את כל האותות והמופתים. ואין שום הסברה אחרת.

טעות לחשוב שאמונה מקומה רק בבית הכנסת, ואין היא ענין שכלי שאפשר לעבוד איתו בדרך הטבע. משום שבצורה מעשית ושכלית, אין שום סיכוי לעם היהודים, המונה מיליונים בודדים, לגבור על מיליארד המוסלמים הסובבים אותו. ההסברה השכלית היחידה היא, שה' הוא זה שנותן את הכוח לעם היהודי לעמוד מול אויביו.

(את התובנה הזאת אמרו מנהיגים וחוקרים רבים בלי שום קשר לדת. נצטט כמה מהם:

"בארץ ישראל, אדם שלא מאמין בניסים הוא אדם לא ריאלי". - דוד בן גוריון, ראש הממשלה.

"יש לעם היהודי היסטוריה שאינה כשל כל העמים. כתבתי פעם שהיהודים הם תאונה של ההיסטוריה, משהו שאיננו תואם את הכללים המקובלים של ההיסטוריה". - פרופסור ג'ורג' פרידמן, חוקר אמריקאי.

"הפרסים, היוונים, הרומאים טואטאו מעל פני האדמה, ושבת פעוט, שראשיתו קדמה ללידת אותן אומות גדולות, עודנו קיים בטירתו בתוך חורבות ארצו. אם יש דבר בקרב האומות הנושא עליו חותם של נס, כאן, לפי דעתי, טבוע הנס בבהירותו". - פרנסואה רנה דה שאטובריאן, סופר, מדינאי ודיפלומט צרפתי).

ולפלא שאף אחד לא קם לשאול מהו אכן הטעם ש"לא תירא מהם". הנואם אכן הביא ראיות מהפסוקים שנאמרו בנוגע לאבות: לאברהם נאמר - "אל תירא אברם גו"², וליצחק נאמר "אל תירא גו"³, וכן ליעקב נאמר - "אל תירא עבדי יעקב"⁴; אך הוא לא הסביר מדוע אמנם אין להתיירא מ"עם רב ממך"!

והתשובה לכך היא, שצריך להיות ההרגש ש"ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", וכהמשך הכתובים⁵ "כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם", ומצד זה לא צריך להתפעל מכל התחבולות של האויב, והקולות שהוא עושה בשביל להפחיד.

הרבי אומר שהמילים "אל תירא" הן רק חצי משפט, ואילו החצי השני הוא העיקר! - מדוע אל תירא? משום שה' אלוקיך עמך!

אמנם, כשמדובר אודות מי שלעת עתה אין שם שמים שגור בפיו, הנה כיון שאי אפשר להשתנות בבת אחת מן הקצה אל הקצה, לכן אומר תחילה את חציו הראשון של הפסוק: "לא תירא מהם", ומזה מבינים כבר את הכוונה שבדבר - שסוף כל סוף יבוא גם אצלו בגילוי המשך הפסוק: "כי ה' אלוקיך עמך".

הרבי מלמד זכות על משה דיין, שכיון שעדיין "אין שם שמים שגור בפיו", הוא לא יכול להתהפך ברגע אחד במאה ושמונים מעלות, ולכן הוא מסתפק בפניה למקורות, אף שלא בצורה מלאה.

סרטון גנדי

מר רחבעם זאבי (שהיה ידוע בכינויו 'גנדי') הי"ד, עבר אצל הרבי במעמד חלוקת הדולרים המפורסם, ושאל "מה עלינו לעשות בשביל לשמור על ארץ ישראל, שעדיין לא עשינו?" הרבי עונה לו שעליו לעסוק בהפצת יהדות וחינוך יהודי

<https://jemtv.page.link/912e>

סרטון שרון

גם מר אריאל שרון הגיע לרבי בחלוקת הדולרים, וביקש "לאמץ את ידי היהודים שיעמדו בתקיפות". הרבי, באופן לא שגורתי, קטע את דבריו, והמשיך את המשפט במילים "בקיום התורה והמצוות"

<https://jemtv.page.link/ErXr>

כפי שהרבי הסביר בשיחה, הרבי אמר זאת גם לגנדי וגם לשרון. אי אפשר לקחת מהמקורות רק את החלק שמדבר על שלימות הארץ או תקיפות יהודית. זה הכול חלק מדבר שלם; חינוך יהודי, לימוד התורה וקיום המצוות.

ב. בזכות שמע ישראל

מקור 2 ספר דברים, פרק כ', פסוקים ב'-ד'

הפרשה ממשיכה לספר מה לעשות כאשר יוצאים למלחמה:

וְהָיָה כְּקָרַבְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל הָעָם. וְאָמַר אֲלֵהֶם: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתֶם קָרַבְתֶּם הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל אֵיבֵיכֶם אֵל יְיָ לְבַבְכֶם אֵל יְיָ תִירָאוּ וְאֵל תִּחַפְּזוּ וְאֵל תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם. כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לְכֶם עִם אֵיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם.

לתלמיד
עמ' 6

<< הרבי

הספקות של חייל

אך כאשר מתקרבים יותר אל המלחמה⁶ - "והי' כקרבתכם אל המלחמה", אזי יכולה להתעורר אצלו מחשבה שאולי אינו ראוי לכך שיהיה "ה' אלוקיך עמך", כי ענין זה שייך רק כאשר הוא מקושר עם הקב"ה והולך בשליחותו (לא בתור מציאות בפני עצמו), ואז, כיון שבעיני הקב"ה חשובים כולם כסוס אחד, אין לו מה להתיירא מהם, ומנצח במלחמה.

לתלמיד
עמ' 6

אבל כיון שהוא אינו בטוח שהוא במעמד ומצב של התקשרות עם הקב"ה כראוי כו', אם כן, איך הוא יכול לנצח? לכן הוא פוחד.

דברי פתיחה יוצאי דופן

ועל זה נאמר⁷ "ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל וגו'":

לתלמיד
עמ' 6

לכאורה אינו מובן הלשון "שמע ישראל" - הרי לא מצינו שבכל פעם שדיברו עם בני ישראל הקדימו לומר "שמע ישראל", ולדוגמה: "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו'", ומתחיל מיד "ה' אלוקינו דבר אלינו בחורב לאמר וגו'⁸, ללא הקדמת "שמע ישראל" (רק בנוגע למצוות וחוקים נאמר הלשון "שמע ישראל", כמו שכתוב "ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים גו'⁹, שמע ישראל את החוקים ואת המשפטים גו'¹⁰). ואם כן, למה כאן נאמרה הלשון "שמע ישראל"? ולכן מפרש רש"י, שהפסוק רוצה לומר, ש"אפילו אם אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם"¹¹.

כל יהודי אומר שמע ישראל

והרי הענין של "שמע ישראל" הוא בשלימות אצל כל יהודי. וכסיפור הידוע¹² מכבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר בהיותו בוורשה במעמד ומצב של סכנה, שכל הנמצאים שם - מרבינו נשיאנו עד ליהודי שאפילו ביום הכיפורים אין לו שייכות לתורה ולמצוות, זעקו ביחד "שמע ישראל" ... -

לתלמיד
עמ' 6

10. שם ה, א.
11. פרשתנו שם, ג.
12. סה"ש קיץ הש"ת ע' 12.

6. פרשתנו כ, ב-ג.
7. פרשתנו כ, ב.
8. דברים א, א-ו.
9. ואתחנן ד, א.
10. שם ה, א.

צריך רק שמישהו יאמר לו "שמע ישראל", ואז יזעק גם הוא לעומתו "שמע ישראל", בתחילה כמו "בת קול", ואחר כך גם מעצמו ומאליו.

מקור 3 ספר השיחות (של הרבי הרי"צ) ת"ש-תש"א עמוד 20 (מתורגם ללשון הקודש)

אדמור הרי"צ מספר על מאורע דרמטי שאירע עמו בתחילת מלחמת העולם השנייה:

תאריך י"ב תשרי (ה'ש"ת) מתוך ימי המלחמה, רשום אצלי כאחד הימים הקשים ביותר.

י"ב תשרי בשעה 12 בצהריים, יצאנו כולנו מהבית כדי למצוא מחסה במרתף עמוק באדמה.

אחרי מנחה בשעה ארבע, זועזע המרתף מהפצצה כבדה שנערכה ברחובות הסמוכים, להבות אש כיסו את הרחובות, ובנינים גבוהים התמוטטו וקרסו תחתם וקברו את כל אלה שנמצאו בהם.

כאשר ראינו את הסכנה הגדולה – שלא נוכל להינצל חלילה – עזבנו את המקלט ורצנו לחפש מחסה באחד השערים של הבית הגדול. תמונת הרחוב והבנינים הבווערים, צעקותיהם של הנשרפים האומללים ואנשים נפחדים, ביחוד של הילדים, הנשים והזקנים – אין ואי אפשר לתאר.

ההפצצה גברה מרגע לרגע. ים של להבות הקיף את הרובע, וענני עשן שחור כיסו את פני השמים והסתירו את אור השמש.

וכך במשך כמה שעות, רצנו ממקום למקום חסרי אונים כדי למצוא מחסה מפני ההפצצה.

באחד המקלטים התאספו מאות אנשים מחוגים שונים. היו שם יהודים בעלי זקן ופיאות ויהודים מגולחים; נשים בפיאות נכריות ונשים מודרניות שדיברו רק פולנית – כולם עמדו שבורים ומלאי ייאוש.

הקבוצה שלנו, שמנתה אותי, משפחתי וכמה עשרות מתלמידי ישיבת "תומכי תמימים" אמרה תהילים, ופתאום... קול נפץ אדיר זעזע אותנו, הייתה זו פצצה שנפלה בקרבת מקום. ובו ברגע התפשטו מסביבנו נחלי אש וכל אחד מאתנו ראה את המוות לנגד עיניו.

זעקה אדירה פרצה ספונטנית מפי כולם: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד".

כל אחד היה בטוח כי אלה הם הרגעים האחרונים לחייו.

קריאת שמע כזו הבאה בזעקה מעומק הלב, מפי אנשים שונים בעלי השקפות שונות – לא שמעתי מעולם, ואני בקשה מה' יתברך, שקריאה זו של "שמע ישראל" תישאר חקוקה בזיכרוני לנצח.

בימי המלחמה הללו, מלבד מה שראינו השגחה פרטית ואלוקית על כל צעד ושעל, ראינו גם באותם ימים טרופים את הלב היהודי הספוג כולו אמונה פשוטה.

לראות מה גדולה ועמוקה האמונה בה' המושרשת בלב היהודי, זה הטוב שלמדתי מהרע.

אותה קריאת "שמע ישראל" שבאה מתוך אמונה תמימה, פתחה בפני מעיינות חדשים של אהבה ודרך ארץ כלפי בני ובנות ישראל, יהיו מה שיהיו.

הנני משוכנע – על יסוד עובדות, שלכו של יהודי ער לכל דבר שבקדושה, אלא שבמקומות שונים הוא במצב של התעלפות, ועל המעוררים, המחנכים והמדריכים לעורר את היהודי מהתעלפותו.

וכיון שישנה הזכות של קריאת שמע - "שמע ישראל" - הנה כאשר "אתם קרבים היום למלחמה" הרי זה באופן של "על אויביכם", למעלה מאויביכם, ולכן, "אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם", ארבע לשונות של הימנעות מפחד, וכפי שרש"י מפרש, שהפסוק מכוון להזהיר מארבעה אופנים שונים שעל ידם מטילים האויבים פחד, ובכל זאת אתם אינכם צריכים להתירא מזה, "כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".

מקור 4 רש"י על ספר דברים, פרק כ', פסוק ג'

אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו. ארבע אזהרות כנגד ארבעה דברים שמלכי האמות עושים, מגיפין בתריסיהם כדי להקישן זה לזה כדי להשמיע קול שיחפזו אלו שפגגין ויגוסו, ורומסים פסוסייהם ומצהילין אותם להשמיע קול שעצט פרסות סוסייהם, וצווחין בקולם, ותוקעין בשופרות ומיני משמיעי קול:

אל ירך לבבכם. מצהלת סוסים:

אל תיראו. מהגפת התריסין:

ואל תחפזו. מקול הקרנות:

ואל תערצו. מקול הצנחה:

סיפור ניצוף בחשכת הקרב

זהו סיפור על בני זוג שהשתתפו ב"פסטיבל נובה" בשמחת תורה תשפ"ד (7 לאוקטובר 2023). הם הצליחו לצאת עם רכבם מהמקום, עד שהגיעו קרוב לקיבוץ בארי, שם התחבאו בתא שירותים קטן במשך שש שעות. בשלב מסוים הם שמעו מבחוץ כיצד המחבלים יורים לכל עבר. בסופו של דבר הם ברחו משם בדרך כלשהי והגיעו לקיבוץ עלומים, שם הגבר ראה חייל הרוג שוכב על הארץ כשמסביב המון מחבלים מתים. הוא מספר שבמשך כל הזמן, הנשק היחיד שהיה לו היו שש מילים: "שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד".

בעלומים הוא ראה כוחות צבא רבים שנלחמים במחבלים, והוא מיהר להתחבא מאחורי קיר בטון. הוא הביט למטה ולפתע הבחין במשהו נוצץ. הוא הרים את זה וגילה שזו טבעת עליה כתוב "שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד". מאז הטבעת הזאת תלויה על השרשרת שלו כדי להזכיר לו שהקב"ה נמצא איתו תמיד.

"שמע ישראל" הפך לפסוק המזוהה ביותר עם המלחמה האחרונה.

יוני אשר גר בקיבוץ ניר עוז. בשביעי באוקטובר אשתו ושתי בנותיו נחטפו לעזה. במשך כל ה-49 ימים שהם היו בשבי, לא היה ליוני שום מידע על מה שאירע עם אשתו ובנותיו, שאחת מהן בת ארבע והשנייה בת שנתיים. יוני, כמו שאר משפחות החטופים, עשה הכול כדי להחזיר אותן. בין היתר הוא טס לאירופה בראש משלחת של משפחות החטופים, ונאם בפרלמנט של האיחוד האירופי. הוא נשא נאום נרגש מאוד ובסופו הוא ביצע צעד בלתי צפוי. הוא נעמד על רגליו, ביד ימין כיסה את עיניו, וביד שמאל סיכך על ראשו (במקום כיפה) וזעק בעיניים עצומות ובראש מורם: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד!" ההתרגשות באולם הייתה בשיאה. צמרמורת עברה בין היושבים שענו לו בקול גדול "אמן". לא עבר זמן רב, והוא התאחד עם משפחתו.

מתחילת המלחמה מחולקת לחיילים בארץ דסקית (בדומה לדסקית של החטופים שכתוב עליה "הלב שלנו שבוי בעזה") עם המילים "שמע ישראל".

ג. הסגולה בהנחת תפילין

<< הרבי

קריאת שמע קוראים עם תפילין

ומכאן באים למדובר לאחרונה אודות ענין התפילין:

לתלמיד
עמ' 9

בנוגע לפירוש רש"י "אפילו אין בידכם אלא זכות קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם" - מובא בכלי יקר (מהספרים שהובאו בתורת החסידות)¹³, שהכוונה בזה היא לתפילין שבראש, שמניחים בזמן קריאת שמע: "ועל ידי תפילין שבראשו תיפול אימתה ופחד על האויבים, כמו שכתוב¹⁴ וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ואמרו רז"ל¹⁵ אלו תפילין שבראש, ולדבר זה היו צריכין במלחמה, שיראו השונאים וייראו מהם".

גאוה יהודית

וכללות הענין בזה - שיהודי צריך להיות במעמד ומצב ש"ראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", ולא להתבייש בכך, ואדרבה כו', שיהיה אצלו את הרגש ש"אתה בחרתנו מכל העמים"¹⁶, ועל ידי זה נעשה גם אצל הגוי הרגש של כבוד, ועד להרגש של יראה - אם יש צורך בכך. ועל ידי ההנהגה באופן של "לא תירא מהם" משום ש"ה' אלקיכם ההולך עמכם גו' להושיע אתכם", זה יביא למעמד ומצב שלא יהיה צורך במלחמה, כיון שיקויים היעוד¹⁷ "ונתתי שלום בארץ".

משיחת שבת פרשת שופטים ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה
תורת מנחם-התוועדיות, חלק נ"ז עמוד 321

נקודות מפתח

- כי תצא למלחמה על אויבך - לא תירא מהם.
- מכיוון שבעיני ה', כל סוסי האויב נחשבים כסוס אחד, נעשה כך גם בעיני היהודי, משום ש"ה' אלוקיך עמך".
- בקשר לנאום שר הביטחון בפני מפקדי צה"ל, בו הוא עורר אותם במלים "אל תירא", שאל הרבי - מדוע לא לפחד? הרי זהו "עם רב ממך"?! ההסבר היחיד השיכלי הוא - "כי ה' אלוקיך עמך"!
- כאשר מתקרבים אל המלחמה יכולה להתעורר אצל החייל מחשבה שאולי אין הוא ראוי שה' יהיה איתו, ולכן הוא מפחד שלא ינצח.

16. נוסח תפלת יו"ט.
17. בחוקתי כו', 1.

13. ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 13.
14. תבוא כה, י"ד.
15. ברכות ו, א. וש"נ.

- לכן הכהן פותח את דבריו במילים "שמע ישראל", שמרמזות ש"אפילו אם אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם". וכיון שיש לכל יהודי את הזכות של קריאת שמע, אל לו לפחד, כי ה' הולך עימו למלחמה.
- הרבי הקודם מספר על חוויה אישית שלו בזמן מלחמת העולם השנייה, שבזמן ההפצצות, כל היהודים שנכחו שם, שהגיעו מרקעים שונים, צעקו כולם מעומק נשמתם שמע ישראל. מה שמראה על עומק האמונה של כל יהודי באשר הוא.
- ה'כלי יקר' מסביר, שהסגולה של קריאת שמע, קשורה לתפילין שבראש שמניחים בזמן קריאת שמע, שעליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".
- רגש הגאווה היהודית, והנהגה באופן של "לא תירא", ימנעו מלחמה ויביאו שלום בארץ.

צידה לדרך

'זהעיקר לא לפחד כלל', זה לא סתם שיר או סיסמא, אלא דרך חיים. היהודי זוכר את המופתים ביציאת מצריים, ואת הניסים במלחמת ששת הימים, ויודע שה' הולך עמנו, ולכן אין מה לפחד מהאויבים. מלבד העשייה בדרך הטבע, בלחימה צבאית נחושה ותחבולות המרגלים בעורף האויב, אנו צריכים קודם כל לומר שמע ישראל, להניח תפילין, ולחזק את הקשר שלנו לקב"ה. הגאווה היהודית והביטחון, יפחידו את האויבים, ויביאו ניצחון ושלום.